

BÖLÜM 15

Yaşlılıkta Bipolar Bozukluk ve Profesyonel Yaklaşım

*Saliha BOZDOĞAN YEŞİLOT¹
Yakup DÜNDAR²*

Öğrenme Hedefleri

1. Bipolar bozukluğu tanımlayabilme
2. Bipolar bozukluk ile majör depresyon ayrımını yapabilme
3. Bipolar bozukluğu olan yaşlı bireylerde semptomları tanıyabilme
4. Bipolar bozukluğu olan yaşlı bireylerde genel sağlık yaklaşımını bilme
5. Bipolar bozukluğu olan yaşlı bireylerde genel sağlık müdahalelerini uygulayabilme

Bölüm Başlıkları

Giriş
Bipolar Bozuklukta Klinik Özellikler ve Sınıflandırma
Yaşlılıkta Bipolar Bozukluk
Epidemiyoloji ve Etiyoloji
Tedavi
Örnek Vaka
Gözden Geçirme Soruları
Kaynaklar

¹ Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği AD, sbozdogan@cu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-6294-6115

² Uzm. Hemş., Adana Dr. Ekrem Tok Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, dundaryakup@gmail.com.tr, ORCID iD: 0000-0002-1807-7415

5. Bipolar bozukluk için aşağıda verilen ifadelerden hangisi ya da hangileri doğrudur.

I. Bipolar bozukluğun temel niteliği bir veya daha fazla manik nöbet geçirmiş olmaktır.

II. Bipolar II en az bir majör atak gösteren ancak tam manik atak göstermeyen bir veya daha fazla hipomani nöbeti gösteren olguları tanımlar.

III. Siklotimi de çok sayıda hipomanik belirti dönemleri ile çok sayıda depresif duygudurum ve ilgi kaybı dönemleri olur.

- a) I-II b) I c) I-III d) II e) I-II-III

Cevap Anahtarı: 1-C, 2-B, 3-E, 4-E, 5-E

Kaynaklar

1. Yüksel N. *Ruhsal Hastalıklar*. Ankara: Akademisyen Yayınevi; 2014.p.210-2015.
2. Ljubic N, Ueberberg B, Grunze H, et al. Treatment of bipolar disorders in older adults: a review. *Annals of General*. 2021;20(1):45. doi: 10.1186/s12991-021-00367.
3. Sajatovic M, Strejilevich SA, Gildengers AG, et al. A report on older-age bipolar disorder from the international society for bipolar disorders task force. *Bipolar Disorders*. 2015;17(7):689-704. <https://doi.org/10.1111/bdi.12331>.
4. Depp CA, Jeste DV. Bipolar disorder in older adults: a critical review. *Bipolar Disorders*. 2004;6(5):343-67.
5. Warner A, Holland C, Lobban F, et al. Physical health comorbidities in older adults with bipolar disorder: A systematic review. *Journal of Affective Disorders*. 2023; 326: 232-242.
6. Shobassy A. Elderly Bipolar Disorder. *Current Psychiatry Reports*. 2021; 23(2): 5. <https://doi.org/10.1007/s11920-020-01216-6>
7. Keskin G. Duygudurum-Bipolar ve İlgili bozukluklar. Tangül Özcan C, Gürhan N (ed.) *Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliğinin Temelleri Kanıta Dayalı Uygulama Bakım Kavramları* içinde, Ankara: Akademisyen Tıp Kitapevleri; 2016.p.428-429.
8. Vasudev A, Thomas A. Bipolar disorder'in the elderly: what's in a name? *Maturitas*. 2010; 66(3):231-235.
9. Arnold I, Dehning J, Grunze A, et al. Old age bipolar disorder-epidemiology, aetiology and treatment. *Medicina (Kaunas)*. 2021;57(6):587. doi: 10.3390/medicina57060587.
10. Hayes JF, Marston L, Walters K, et al. Mortality gap for people with bipolar disorder and schizophrenia: UK-based cohort study 2000-2014. *British Journal of Psychiatry*. 2017; 211: 175-81.
11. Cassidy F, Carroll BJ. Vascular risk factors in late onset mania. *Psychological Medicine* 2002;32(2):359-62.
12. Rise IV, Haro J, Gjeravan B. Clinical features, comorbidity, and cognitive impairment in elderly bipolar patients. *Neuropsychiatric Disease and Treatment*. 2016; 12: 1203-13.
13. Rubinsztein J, Sahakian B, O'Brien J. Understanding and managing cognitive impairment in bipolar disorder in older people. *British Journal of Psychiatry Advances*. 2019; 25(3): 150-156. doi:10.1192/bja.2018.74.

14. Kessing LV, Nilsson FM. Increased risk of developing dementia in patients with major affective disorders compared to patients with other medical illnesses. *Journal of Affective Disorders*. 2003;73(3):261–9.
15. Nunes PV, Forlenza OV, Gattaz WF. Lithium and risk for Alzheimer's disease in elderly patients with bipolar disorder. *British Journal of Psychiatry*. 2007;190:359–60.
16. Terachi S, Yamada T, Pu S, et al. Comparison of neurocognitive function in major depressive disorder, bipolar disorder, and schizophrenia in later life: a cross-sectional study of euthymic or remitted, non-demented patients using the Japanese version of the Brief Assessment of Cognition in Schizophrenia (BACS-J). *Psychiatry Research*. 2017;254:205-210.
17. Forlenza OV, Aprahamian I. Cognitive impairment and dementia in bipolar disorder. *Front Biosci (Elite Edition)*. 2013;5(1):258–65. doi: 10.2741/e613.
18. Gildengers AG, Butters MA, Seligman K, et al. Cognitive functioning in late-life bipolar disorder. *American journal of Psychiatry*. 2004;161(4):736–8.
19. Işık E, Işık U. *Çocuk Ergen ve Yaşlarda Depresif ve Bipolar Bozukluklar*. Ankara: Rotatıp Kitabevi;2013.p.
20. Kaplan H, Sadock BJ. *Klinik psikiyatri*. (E. Abay, Çev. Ed.). İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri; 2004.p.
21. Cankurtaran E.Ş, Kulaksızoğlu I.B. *Geriyatrik psikiyatri temel kitap*. Ankara: Türkiye Psikiyatri Birliği Yayınları; 2020.
22. Kulaksızoğlu I. B. Geriatrik hastalarda iki uçlu ve tek uçlu depresyon tedavi yönetimi. *Journal of Mood Disorders*. 2013; 3(5): 33-36.
23. Gildengers Mulsant B.H, Begley A.E. et al. A pilot study of standardized treatment in geriatric bipolar disorder. *The American journal of geriatric psychiatry*. 2005; 13(4): 319-323. doi.org/10.1097/00019442-200504000-00008.
24. Dols A, Beekman A. Older age bipolar disorder. *Clinics in Geriatric Medicine*, 2020;36(2): 281-296. doi.org/10.1016/j.cger.2019.11.008
25. Karaytuğ M, Tamam L, Demirkol M, Namlı Z .Bipolar Bozukluk Tanılı Hastalarda Tedaviye Uyum ve İlişkili Faktörler. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*. 2022; 31(1): 21 - 27.
26. Köroğlu E. *Psikiyatri ders kitabı*. Ankara: HYB Yayıncılık; 2012
27. Angst J, Sellaro R. Historical perspectives and natural history of bipolar disorder. *Biological psychiatry*. 2000;48(6):445-57. doi: 10.1016/s0006-3223(00)00909-4.
28. Sajatovic M, Chen P. Geriatric bipolar disorder. *The Psychiatric clinics of North America*. 2011;34(2):319-33, vii. doi: 10.1016/j.psc.2011.02.007.
29. Sajatovic M. Treatment of bipolar disorder in older adults. *International Journal of Geriatric Psychiatry*. 2002;17(9):865-73. doi: 10.1002/gps.719. PMID: 12221662.
30. Cipriani A, Hawton K, Stockton S, et al. Lithium in the prevention of suicide in mood disorders: updated systematic review and meta-analysis. *British Medical Journal*.. 2013;346:f3646. doi: 10.1136/bmj.f3646.
31. Volkmann C, Bschor T, Köhler S. Lithium treatment over the lifespan in bipolar disorders. *Frontiers in Psychiatry*. 2020;11:377. doi: 10.3389/fpsy.2020.00377.
32. Dome P, Rihmer Z, Gonda X. Suicide risk in bipolar disorder: a brief review. *Medicina (Kaunas)*. 2019;55(8):403. doi: 10.3390/medicina55080403.
33. Ghaemi SN, Rosenquist KJ, Ko JY, et al. Antidepressant treatment in bipolar versus unipolar depression. *American journal of Psychiatry*. 2004 Jan;161(1):163-5. doi: 10.1176/appi.ajp.161.1.163.

34. Erođlu MZ, Özpoyraz N. Bipolar bozuklukta koruyucu tedavi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2010; 2(2): 206-236.
35. Nurmedov S, Enez Darçın A, Noyan CO. Bipolar bozukluğun sürdürüm tedavisi. *Turkiye Klinikleri Psychiatry - Special Topics*. 2014;7(2):44-50.
36. Geduldig ET, Kellner CH. Electroconvulsive therapy in the elderly: New findings in geriatric depression. *Current Psychiatry Reports*. 2016;18(4):40.
37. Depp CA, Moore DJ, Patterson TL, et al. Psychosocial interventions and medication adherence in bipolar disorder. *Dialogues in Clinical Neuroscience*. 2008;10(2):239–50.
38. Miklowitz DJ, Otto MW, Frank E, et al. Psychosocial treatments for bipolar depression: a 1-year randomized trial from the Systematic Treatment Enhancement Program. *Archives of General Psychiatry*, 2007; 64: 419–427.
39. Miklowitz DJ, Scott, J. Psychosocial treatments for bipolar disorder: Cost-effectiveness, mediating mechanisms, and future directions, *Bipolar Disorders*, 2009; 11: 110-122.
40. Burgin, EC, Gibbons MM. “More life, not less”: Using narrative therapy with older adults with bipolar disorder. *Adultspan Journal*, 2016; 15(1): 49-61.
41. Chen P, Dols A, Rej S, et al. Update on the epidemiology, diagnosis, and treatment of mania in older- age bipolar disorder. *Current Psychiatry Report*, 2017;19:46.
42. Beyer JL, Kuchibhatla M, Cassidy F, et al. Stressful life events in older bipolar patients. *Int J Geriatr Psychiatry*, 2008;23:1271–5.
43. Rizzo LB, Costa LG, Mansur RB, Et al. The theory of bipolar disorder as an illness of accelerated aging: implications for clinical care and research. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 2014; (42): 157-169.
44. Schouws SN, Paans NP, Comijs HC, et al. Coping and personality in older patients with bipolar disorder. *Journal of Affective Disorders*, 2015: (184): 67-71.
45. Tyler E, Lobban F, Long R, et al. Developing a recovery- focused therapy for older people with bipolar disorder: a qualitative focus group study. *BMJ Open* 2021;11:e049829.